

An Timpeallacht um Fhoghlaim agus Chúram na Luath-Óige

Ós rud é go bhfáiltíonn suíomhanna Fhoghlaim agus Chúram na Luath-Óige (ELC) in Éirinn roimh leanaí agus roimh theaghlaigh a thagann ón Úcráin, tá sé tábhachtach aitheantas a thabhairt don ról lárnach atá ag an gcomhshaol i bhfolláine leanaí. Le breithniú cúramach, is féidir le timpeallacht fhisiciúil suíomh ELC difríocht mhór a dhéanamh ar an gcaoi a mothaíonn gach leanbh i spás. Is féidir leis cabhrú le leanaí mothú socair, sábháilte agus go bhfuil fáilte rompu, agus ról lárnach a imirt i dtacú le leanaí a raibh tráma orthu. De rogha air sin, is féidir leis an gcomhshaol an éifeacht eile a bheith aige agus mothúcháin inní, eagla agus contúirte a spreagadh. Leagann an acmhainn seo béim ar roinnt príomhghnéithe den chomhshaol le breithniú a chabhróidh le tacú le leanaí agus le teaghlaigh a thagann ón Úcráin mothú sábháilte agus slán.

Athbhreithniú a dhéanamh ar an gComhshaol

Is beag seans go bhfuil do thimpeallacht curtha ar bun cheana féin chun tacú le leanaí mothú sábháilte agus go bhfuil meas orthu ionas gur féidir leo foghlaim agus rath a bhaint amach. Agus athbhreithniú á dhéanamh ar do thimpeallacht, áfach, tá sé tábhachtach riachtanais aonair gach linbh a mheas. Bíonn leanaí a raibh tionchar ag tráma orthu i gcónaí ag scanadh a dtimpeallachta le haghaidh bagairt. Laistigh de shuíomh tipiciúil ELC, d'fhéadfadh go leor gnéithe freagairt struis a spreagadh i leanaí.

Tá sé tábhachtach i gcónaí spásanna a phleanáil do leanaí trí shúile linbh, le híogaireacht d'eispéireas aonair gach linbh. Smaoinigh ar na rudaí a fheicfidh leanaí, conas a mhothaíonn siad, agus na cineálacha deiseanna agus eispéiris a thairgeann an spás, ag tabhairt aird ar leith ar eispéiris chéadfacha.

Cúis Fhéideartha

Téann leanaí i ngleic leis an domhan trína gcéadfaí go léir agus tá timpeallacht tipiciúil luathfhoghlama agus cúraim lán d'eispéiris chéadfacha ar féidir leo, cé nach bhféadfadh tionchar diúltach a bheith acu ar fhorhmór na leanaí, freagairtí struis a spreagadh i leanbh a

bhfuil tráma air. Is féidir le spreagadh céadfach sa timpeallacht cumainn a iompar le heispéiris thrámacha roimhe seo. D'fhéadfadh sé a bheith compordach do leanbh amháin na soilse a mhaolú le linn am sosa, mar shampla, ach d'fhéadfadh sé a mheabhrú do leanbh eile amanna scanrúla a chaitear in áit dorcha. D'fhéadfadh torann ard cosúil le haláram dóiteáin leanaí óga a bhfuil cuimhní cinn acu ar thorann ard scanrúil a spreagadh, buamaí nó tancanna, mar shampla. Trí bheith níos feasaí ar thráma, is féidir leat oiriúnuithe a dhéanamh ar do thimpeallacht chun tacú le leanaí agus a dteaghlaigh mothú sábháilte agus slán agus ath-thráma a chosc.

Soláthar a dhéanamh do Shúgradh

Is uirlis chumhachtach é an súgradh chun athléimneacht leanaí a chothú agus chun cabhrú leo téarnamh ó thráma. Nuair a fhulaingíonn leanbh tráma, d'fhéadfadh go mbeadh sé iomarcach dóibh a ndomhan a iniúchadh, roghanna a dhéanamh agus súgradh go neamhspleách agus beidh tacaíocht ó oideachasóir tuisceanach agus freagrach ag teastáil uathu. D'fhéadfadh leanaí an tráma a chonaic siad trína

gcuid súgartha a ath-léiriú nó b'fhéidir go mbeadh deacracht acu súgradh le leanaí eile.

Tacaíonn súgradh le sláinte, folláine agus forbairt fhoriomlán leanaí, agus is féidir leis cabhrú le leanaí ciall a bhaint as a n-eispéiris thrámacha.

Príomhghnéithe an Chomhshaoil

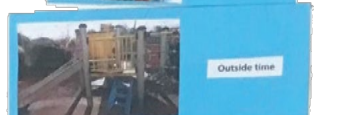
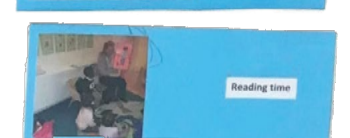
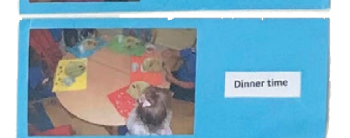
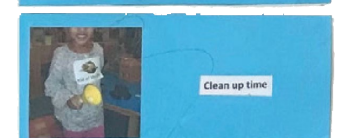
Teolaí, fáilteach agus compordach

- ◆ Cruthaigh limistéar iontrála atá teolaí agus fáilteach do leanaí agus do dhaoine fásta. Comharthaí fáilte agus comharthaíocht shoiléir treorach a chur ar fáil i dteangacha na dteaghlach, gnéithe tuisceanacha ar nós plandaí agus bláthanna, agus grianghraif a thaispeánann páistí atá ag gabháil do ghníomhaíochtaí spráíúla.
- ◆ Spás a chur ar fáil do theaghlach chun bualadh le príomhdhuine a linbh agus chun tacú le haistriú a linbh isteach sa suíomh.
- ◆ Spás cófra pearsantaithe agus crúca cóta a chur ar fáil do gach leanbh, lipéadaithe lena ngrianghraf, áit ar féidir leo a gcuid rudaí féin a choinneáil go sábháilte agus rochtain a fháil orthu aon uair is mian leo.
- ◆ Pleanáil do gach spás sa suíomh a bheith cosúil le baile agus a mhothaíonn compordach. Cuir grianghraif de bhail teaghlach leanaí leis chun mothúchán muintearais a chruthú.
- ◆ Tacú le mothú féiniúlachta agus muintearais leanaí trína chinntiú go léiríonn an timpeallacht gnéithe aitheanta dá saol agus go bhfuil sé ionadaíoch ar a bpobal.
- ◆ Rochtain a sholáthar i gcónaí ar shneaeanna agus uisce sláintiúil, rochtain éasca neamhspleách ar áiseanna leithris, agus spás codlata compordach le daoine fásta in aice láimhe. Cuidíonn siad seo go léir le leanaí mothú sábháilte agus slán trína chinntiú go gcomhlíontar a gcuid riachtanas bunúsach leis an strus is lú agus is féidir.
- ◆ Cinntigh go spreagann leagan amach an tseomra na páistí chun iniúchadh a dhéanamh go saor agus go sábháilte, agus chun rogha a dhéanamh go neamhspleách ó réimse dea-eagraithe ábhar.
- ◆ Tabhair rogha do na páistí maidir leis an áit ar mhaith leo suí. B'fhéidir go mbraitheann roinnt leanaí níos sláine más féidir leo suí áit éigin inar féidir leo a fheiceáil cad atá ar siúl timpeall orthu.

Intuartha

- ◆ Taispeáin sceideal amhairc de ghníomhaíochtaí laethúla ag baint úsáide as grianghraif chun cabhrú le leanaí agus le teaghlach tuiscint a fháil go héasca ar a dtarlaíonn ar ghnáthlá sa seomra.
- ◆ Coinnigh athruithe ar an spás chomh híseal agus is féidir go dtí go socraítear leanaí go maith mura ndéanann na páistí féin athruithe.

Trealaimh

- ◆ Tabhair neart ábhar is féidir a úsáid ar go leor bealaí éagsúla cosúil le bloic éagsúla ar mhéideanna agus múnlaíthe agus éagsúlacht 'páirteanna scaoilte' chun roghanna a thabhairt do leanaí.
- ◆ Cuir ábhair ar fáil a spreagann gníomhaíochtaí fisiciúla leanaí cosúil le liathróidí, bréagáin ar féidir dul in airde orthu, tolláin, bloic mhóra, bíomaí cothromaíochta, coimeádáin agus sluaistí. Cruthaigh áiteanna chun léim agus dreapadh go sábháilte.
- ◆ Cuir acmhainní san áireamh le haghaidh gníomhaíochtaí oibre troma a bhaineann le leanaí a bheith ag brú, ag tarraingt, ag ardú, ag iompar agus ag iompar meáchain ag baint úsáide as a gcorp féin mar d'fhéadfadh siad seo a bheith an-rialaithe.
- ◆ Cinntigh go mbeidh rochtain ag leanaí ar ábhair a thacaíonn le súgradh samhlaíoch agus ligean orthu, agus na healaíona léiritheacha (súgradh domhanda beag, ceol, líníocht, péinteáil agus damhsa). Is féidir leis seo cabhrú le leanaí a gcuid mothúchán a chur in iúl agus oibriú trína n-eagla.
- ◆ Gaineamh, uisce, cré, *play-doh* agus ábhair nádúrtha eile a sholáthar le haghaidh súgartha céadfach mar is féidir iad seo a mhaolú agus a rialáil.
- ◆ Cuir san áireamh ábhair a chuireann foghlaim shóisialta agus mhothúchánach leanaí chun cinn, lena n-áirítear acmhainní le haghaidh súgradh drámatúil nó ligean orthu mar phuipéid agus bábóg, agus acmhainní do shúgradh beag domhanda lena n-áirítear gaineamh, uisce, cré agus súgartha agus ábhair nádúrtha.
- ◆ Cruthaigh spásanna socair, cluthar inar féidir le leanaí dul nuair a bhíonn siad ag mothú sáraithe. Cuir rudaí san áireamh a thacaíonn le rialáil cosúil le cúisíní, pluideanna, bréagáin bhoga, crúscaí intinne agus ábhair chéadfacha.

Is féidir na hábhair thuas go léir a thairiscint laistigh agus lasmuigh. Tugann súgradh lasmuigh i dtimpeallachtaí nádúrtha deiseanna do leanaí spás a aimsiú chun fuinneamh a scaoileadh, mothúcháin láidre a chur in iúl, análú níos doimhne, smaoineamh go neamh-sriantach agus strus a mhaolú, agus tá eilimintí nádúrtha cosúil le crainn agus féar eolach agus suaimhneach.

Tacóidh an fheasacht ar thráma leat chun a chinntiú go gcuidíonn do thimpeallacht le leanaí mothú sábháilte. Ní bhíonn leanaí in ann a dtimpeallacht a iniúchadh, caidrimh a thógáil agus foghlaim ach amháin nuair a bhraitheann siad sábháilte.

Acmhainn úsáideach

[Tráma agus Leanaí Óga: Feasacht ar Thráma a Thógáil i bhFoghlaim agus i gCúram na Luath-Óige](#)

T: 01 453 0355

E: resources@barnardos.ie

W: www.barnardos.ie

Le haghaidh nuashonruithe rialta [bí linn ar Facebook](#)

Uimhir Charthanais Chláraithe: CHY 6015 / RCN 20010027

An Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige
Department of Children, Equality, Disability, Integration and Youth

